

БЕЛАРУСКИ ШЛЯХ

Адрес редакцыі і адміністрацыі:
Серпухоўская вул. д. № 12

Рэдакцыя адчынена ад 1 да 2 гадз.
пачынаючы з 10 гадз.
Адміністрацыя — з 10 да 2 гадз.
У вечары ад 5 да 7 гадз.
Рэдакцыя пакідае за сабой права па-
праўляць перададзеныя рукапісы і ко-
рэспандэнцыі.

Цана
асобн. нум. 15 к.

Надпіска: з дастаўкай да дому у Мін-
ску на 1 месяц 3 рублі.

Цана абвестак:
за перш пятагу на 1-й стран. 1 р.
на апошняй — 50 кап.

Штодзенная грамадзка-палітычная газета.

№ 16.

Менск. Чацьвер 11 красавіка 1918 г.

Год I

Менск 11/IV.

Тры цэнтры.

Беларускае прадстаўніцтва ў Менску, выбрана беларусамі, каторыя знаходзілі, што павінна быць коаліцыя паміж беларускімі сацыялістамі і нацыянальнай дэмакратыяй, прадстаўніцтва: стала на саюз з Літвой і Кур-ляндзіяй, адраджэнне старой незалежнай беларуска-літоўскай дзяржаўнасці з тэрытарыяльнымі дарогамі да Балтыкі праз Лібаву, Рыгу і Неман.

Рада ўсебеларускага конгрэсу, раздзіўная сакрэтарыят, логічна ішла на лініі узятая конгрэсам у той хвілі калі бурэвалюцыя. Прыняты былі, як усімі з'ездамі той эпохі самыя сацыялістычныя праграмы ў сьвеце. Такія ўжо былі кругом большэвіцкія дэкарацыі. Глаўная работа і мэта з'езду быў ні сацыялізм, а збор зямлі беларускай. З'езд вынес пакаданні зрабіць Беларускаю рэспубліку. Вынесбы і незалежнасьць, каб яго піра-загналі на гэтым пункце большэвікі—цэнтралісты. Нейкія эс-эры з Магілёва вечная ім намяць, прыялі пяцьдесят тысяч руб. сэрбэрнікаў і велі самую правакатарскую работу, каб між нівідомымі беларусамі зрабіць партыю цэнтралістаў проці незалежнасьці. Але ў 1700 беларускіх прадстаўнікоў ідэя незалежнасьці мела большасць, тагды гэтыя людзі сьмаандавалі сваім прыяцелям, большэвікам, абарваць з'езд.

Прадстаўніцтва і сакрэтарыят раздзяляюцца толькі тактыкай і нікаторымі пунктамі праграмы. Але час ляціць, міжнародныя варункі мяняюцца і праграма робіцца для жыцця, а ні жыццё ўкладваецца ў праграмнае прокрустава ложэ. І надыйшоў час мець адзін сацыялістычны фронт, а адзін беларускі нацыянальны фронт.

Усе беларусы залучаюцца ў адну сямью, бо яны хочуць ратаваць ні праграмы і дэпутат, а нішчасную Бацькаўшчыну. На іх адных ляжыць гэты гістарычны абавязак, за іх і што гэтага ні зробіць.

Менскія земствы і гарадзкая дума, відзячы раздзеленыя беларусаў.—у газетах і пастановах пратэстуюць усе сьмялей і галасней проці незалежнай беларускай дзяржавы. Яны матывіруюць пратэст, што на гэта ні было волі народу і згоды суседніх дзяржаваў. У земстве і горадзе астаўся «хвост» ад расійскай арміі, рожныя эс-эры і эс-дэкі, з «земгусароў», выбраныя салдатамі, каторым было дано право выбару ў мясцовыя самоупраўленьні. Гласным думі састаіць і цень Карла Ляндэра, разгоншчыка беларускага конгрэсу.

Дзіўная рэч—гэта накрэўства душы: і старая чорная сётня, і расійскія эс-эры і эс-дэкі, і большэвікі—усе бяруцца за рукі; калі трэба барацьбы расійскі цэнтралізм і імперыялізм, зьлітае з іх чырвоны фігавы лісток «с самай сацыялістычнай праграмай на сьвеце».

Брантва народу! всемірная рэвалюцыя!... і пакарыце поднозе» цэнтралізму «всёякого врага і сепаратысту»!

Збаў нас, Божа, ад «земгусароў», а с беларускімі земцамі мы і самі справімся.

Чароднае заданьне.

У працягу часу ад 1 сакавіка 1917 году Беларусь паспешна намагаецца выйсці на дарогу дзяржаўнасці, што даўно ўжо выклікалася яе эканамічнымі і нацыянальна-культурнымі інтэрэсамі. Зьмены ў агульнарасійскім палітычным жыццю, якія прыйшлі з рэвалюцыяй, здавалася, давалі ей магчымасьць зрабіць гэта. Аб'юлено было право народу на самаазначэнне. Але рускія палітыкі, дбаючы аб цэласьці імперыі—хацелі самаазначыць народы зверху і ні пазвалялі ім самаазначыцца самым з нізу. Пачалася зацятая барацьба паміж імі і прадстаўнікамі нацыяў, каторыя бачылі наперад, што такім чынам,—як хочучь іх праціўнікі парадку ў Расіі ні зробіш і нацыяў самаазначэнням ні ашчаслівіш. Час паказаў, што праўда была на іх старане. Расія абэзсіленая паміж-становай барацьбай развалілася на дробныя часткі, нізгодныя

адна з другой нават у самой Вялікаросіі. З гэтага распаду урадавацца здолела толькі адна Украіна, дасягнуўшы сваёй дзяржаўнасці і нацыянальна-тэрытарыяльнай цэласці. Беларусь «спазнілася крыху», як пісалі нямецкія газеты і цяпер, калі на Украіне кіпіць ужо творчая праца, знаходзіцца зноў пры адных толькі бажаннях і ні з'ішчоных думках. А тым часам міжнароднае становішча для яе ўсе пагаршаецца. Навокал складаюцца новыя дзяржаўныя арганізмы, з якіх кожан па крысе адрэзае часткі яе тэрыторыі.

Чародным заданнем яе ў відокі гэтага павінна быць утварэнне моцнага, адналітага па духу, і аўтарытэтнага нацыянальнага прадстаўніцтва. Мы абмінаем слова «улада», бо мусіць на яе ішчэ ні настаў час. Улада павінна распасцірацца на пэўную, устаноўленую ў рубяжох тэрыторыю, мець прызнаныя за ёю усім народам, ці яго большасцю, а часам і дзяржаўнымі суседзямі, прэрогатывы. Гэтым пахваліцца ні можа пакуль што ні адна беларуская арганізацыя.

Залішне цяжкая гісторыя дала Беларусі—унайпатрэбнейшы для яе мамэнт замест чорнай здольнай да выгадавання буйных каласоў глебы—вялікае пяшчанае поле, асоблівыя пяшчынкі каторага ўсе ішчэ бягуць за ветрам. Трэба ўтрымаць гэтыя пяшчынкі, звязаць іх адна з другою і стварыць моцны звязаны грунт.

Тая арганізацыйная форма, у якую ад нідаўнага часу адліўся беларускі нацыянальны рух—рада рэспублікі і Сакрэтарыят, здаецца нам ні адказуючай гэтым запатрэбаванням. Яна ні мае праўдзівай сілы—каб быць уладай, чым хоча быць, і ганяючыся за уладай, ні робіць арганічнай працы над злучэннем народу.

Яна мусіць сабе гэта уясыніць і пайсці іншай дарогаю. Праўдзівае нацыянальнае прадстаўніцтва, ні адкідаючы нават прадстаўніцтва меншасцяў, але як меншасцяў, можа зрабіць цяпер шмат болей карысці для Беларусі, чым уроеная сабе ні праўдзівая улада. Трэба атказацца ад ідэі ўлады, калі яе фактычна німа і устаць на дарогу заступніцтва за народ і яго інтэрэсы. Гэта ні значыло-б, што такое прадстаўніцтва ні магло-б спаўняць нікаторых абавязкаў улады: праз іх даць народу усю ўладу—павінна быць яго мэтай.

Новая гісторыя зноў паўстаючай Польшчы і адраздзіўшайся Літвы дае для гэтага найлепшыя прыклады.

+Скрыпты шовіністы.

Мінская «Мінская Мысль» шчыра ўзялася за адукацыю Рады і Сакрэтарыяту. Паміж абвесткам аб опэрэцце «Шалунья» і апошнімі весткамі с тэатру вайны раз-у-раз з'яўляюцца артыкулы, ў якіх рожныя «мэтры» плянова выкладаюць думкі па дзяржаўнаму праву і міжнароднай палітыцы, спецыяльна для ужытку «собираателей земли белорусской». Што-ж, адукацыя рэч вялікая і па праўдзі для нікаторых патрэбна.

Але нас цікавіць інтарэс дзеля якога так стараюцца паны з «М. М.» І аказуецца, што старанне ідзе аб тым, каб стварыць на далей дружнюю супольную працу Рады і земскіх і гарадзкіх самоупраў, прадстаўнікі каторых на сваёй нарадзе ў прошлую пятніцу пастанавілі, бачыць «запрапанавань Радзе перагледзець пытанне аб незалежнасьці Беларусі і пастанавілі арганізаваць «Областной Союз земств и городов» Беларусі». Бо гэтыя прадстаўнікі-ж—ёсць «прадстаўнікі тутэйшых жаданняў, надзеяў патрэб і інтарэсаў», с чым «ні можа ні лічыцца Рада».

Шчыра спадарожчы незалежнасьці Беларусі паны «мэтры» радзіць Радзе як найхутчэй прызнаць за сваёй граматай аб незалежнасьці «значэнне толькі дэкларатыўнага акту, выясняючага пазыцыю Рады ў гэтым пытанні, і павіннаго быць разгледжаным і ухваленым Усебеларускім Устаноўчым Соймам».

Вось ў гэтым-жа увесі і інтарэс, ў незалежнасьці.

І нітолькі ў незалежнасьці Беларусі наагул, як незалежнасьці ад Расіі. Бо іначай ні рабілі-б яны поруч з разумнымі ўватамі такіх ніразумных прапавіццяў, як апошняя. Бо іначай ўспомнілі-б яны што той акт аб незалежнасьці Украіны, які прачытаў проф. М.

Грушэўскі ў Малой Радзе (а ні па Устаноўчым Сойме п.п. прафэсары), чытаўся тагды, калі ўкраінскія большэвіцкія фронтовікі разам з вялікарускімі таварышамі з усіх бакоў рушалі на Кіеў, меў так сама ні больш як дэкларатыўнае, фактычнае, значэнне, покуль яго ні прызналі цэнтральныя дзяржавы. І ні дрыжэлі-б так «за Беларусь» і ні пужалі-б Раду абласным «Союзом земств и городов». Сучасныя «земствы» і «гарады», на Беларусі, вялікія майстры зкладаць усякія «саюзы» і прыймаць рэзалюцыі. На што другое, та можа не, а гэта яны могуць. Мікалаеўска-Ленінскія урады і Мураўёўскае «братство» надзялілі нас гэтымі, «дэячымі» ні толькі на «земствы» і «гарады», але нават на беларускія культурныя арганізацыі.

Гэта ведама нам панове беларускія Шульгіны.

А. Новадворскі.

Агульныя весткі.

РОТТЕРДАМ. У бельгійскіх урадовых кругах занепакоены довай бельгійскай арміі ў прыпадку адступлення англічан на палудзень.

ЛОНДОН. Лёрд Норскіф, быў у міністра-прэзідэнта Лейбда Джоржа, і ад імі патрыстаў дамагаўся адстаўкі рады генэралаў, с прычынай таго, што ловае крыло англіцкай арміі зусім ня споўніло ўскладаных на яго надзей. Фелд-маршалак Гэг зусім не жадаў наступлення.

Работнікі востра выступаюць проці новых набораў.

Ходзяць чуткі, што Лейбд Джордж прыпыніў згоду з'іўся зрабіць перамоны ў ваеннай камандзі.

ПАРЫЖ (Гавас). Урадова 7. IV. Абстрэл Парыжу з дальнабойных гармат трынаў і 6 красавіка. Рапены 3 асобы.

БЭРЛІН. Новыя ўдачы нямецкіх падводных лодаў навакол Англіі: 18.000 тонн Часць груза становіў транспарт каной дзеля Франціі.

БЭРЛІН. Агентство Гаваса апавешчае:

Францускае міністэрства апавешчае гэтую заяву: калі Клемансо прыняў у праўленне, дык вывілься, што, на жаданне Аўстрыі, у Швейцарыі адбываліся перагаворы між графам Рэвэртарам, асабістым прынцыпам аўстрыйскага імператара, і маёрам французскага генеральнага штабу, Арман, які быў послан дэлегаціяй гэтага б. французскім прэм'ер-міністэрам.

Клемансо лічыў, што майор Арман можа атрымаць карысныя веды, і ня лічыў магчымым узяць на сябе адказ за перарыў гэтых перагавораў. На жаданне графа Рэвэртара Арман гэтак не раз ездзіў у Швейцарыю. Клемансо прызначыў майора даў яму інструкцыю: слухаць і нічога ні гаварыць. 25 лютага Рэвэртара аддаў Арману заяву, якая пачыналася гэтак: «У жніўні 1917 году пачаліся перагаворы, каб атрымаць ад французскага ўраду міравыя прапановы дэлегацыі Аўстрыі, каторыя Аўстрыя магла-бы паддзякаваць перад бэрлінскім ўрадам».

БЭРЛІН. Тарговай палатой у Эсэнэ ў адказ на прыватную тэлеграму Гіндэнбургу між іншым пісаў у тэлеграме: Здарэння апошняга часу паказалі, што наша пабеда — немінуча, — пабеда, каторая нам патрэбна дэлегацыі забеспячэння палітычнай і эканамічнай будучыны Нямеччыны.

ПАРЫЖ. Ад пачатку абстрэлу Парыжу з дальнабойнай гарматы забіты 85 асоб.

ЖЭНЭВА. Граватай з дальнабойнай гарматы забіты у Парыжы генерал Франкфорт.

Выезд жыхараў з Парыжу на калудзень трымае далей.

БЭРЛІН. (В. Т. Б.). Адна з нямецкіх падводных лодак затапіла між Францыяй і Англіяй 6 паракладаў і 2 паруснікі разам ёмкасцю на 22,000 тонн.

БЭРЛІН (В. Т. Б.). У заходняй частцы Сярэднямоўнага мора нямецкія падводныя лодкі затапілі 7 паракладаў і 13 чарусьнікаў ёмкасцю разам больш 25,000 тонн.

21 марца наша падводная лодка абстрэлівала італьянскі форт Чівіта Веккія. Відаць былі пажары.

БЭРЛІН (В. Т. Б.). Нямецкія падводныя лодкі у поўночнай частцы Англійскага канала затапілі 6 паракладаў ёмкасцю разам 20,000 тонн.

ЛОНДОН. Англіцкае адміралцейства накіравае: 1 краўсавіка затапіў англіцкі контр-мінавец.

Весткі з Расіі.

БЭРЛІН. Шляхта Эстляндзіі паслала нямецкаму імператару тэлеграму, у каторай між іншым гаворыцца:

«Выказваем глыбокую ўдзячнасць за вызваленне ад во-

Курсы беларусознаўства

Сягонні ЛЕКЦЫЯ

проф. д-ра МАССОНІУСА

на курсу: «ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКІХ МОВ».

Пачатак лекцыі 6^{1/2} гадз (сярэд — Зурон).

кавой няволі. Эстляндзкая шляхта і земствы маюць толькі адну надзею, што ім дадзена будзе магчымасць службы Ва-шаму Вялічэству і вялікай нямецкай бацькаўшчыне.

ШТОКГОЛЬМ. (В. Т. Б.) 6. IV. Фінляндзкая глаўная кватэра апавешчае б. IV. а 3 гадз. раніцай:

«Першая вялікая апэрацыя фінляндскай арміі закончэна. Чырвоная гвардыя ў Таммерфорсе паддалася».

ГЭЛЬСІНГФОРС. 30 марца нямецкае міністэрства загра-нічных спраў падало расійскаму ўраду пратэст проці пасылкі падмогі чырвонай гвардыі ў Фінляндзію і зажадала ўзяцця з Фінляндзіі і пакарання расійскіх войск, трымаючы іначэй выступленнем.

ПЕЦЯРБУРГ. Некалькі зімаваўшых у Гангэ расійскіх ваенных судзён, у тым ліку 4 падводныя лодкі, паўзрывалі сябе, каб не напасці ў нямецкія рукі.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ. На каўказскім фронце заняты Сарыкамшы. Расійскія банды праследуюцца ў кірунку Карсу. Турэцкія войскі ідуць на Батум.

ПЕЦЯРБУРГ. (Рейтер) Маніфест рады народных камісараў вінаватні Японію у жадаванні загубіць народную рэспубліку і заўладанне Сібірам. Японія абвешчавала за смяротнага ворага Расіі. Расійскі ўрад трэба ад саюзнікаў аб'ясненне і пінярэджывае, што іх адказ адаб'ецца на ўсёй заграйчэй палітыцы Расіі.

ПЕЦЯРБУРГ. Рада народных камісараў апавешчае сваю пастанову пакінуць без ніякай увагі высадку немцаў у Фінляндзію, пакуль іх апэрацыя ня выйдзе за межы гэтай нізалежнай старонкі.

ПЕЦЯРБУРГ. «Наш век» накіравае з Масквы, што ўрад згодзіўся на апавешчэнне татарскай рэспублікі, каторая будзе ў саюзе за ўрадам саветаў.

МАСКВА. (П. Т. А.) 4. IV. Урад паслаў украінскаму ўраду паведамленне аб згодзі пачаць міравыя перагаворы з Украінай; ён прапанаваў пачаць перагаворы ў Смаленску. Разам з тым савецкі ўрад пратэстуе проці заявы, бытнай між Расіяй і Украінай ішла вайна. Барацьба будзе выключна між: дзьвema партыямі украінскага народу, і гутарка можа ісці толькі аб гарачых сымпатыях работнікаў Расіі да работнікаў і сялян Украіны.

ПЕЦЯРБУРГ. «Известія» паведамы, што між ўрадам і амерыканскім агентам Джон-сонам ідуць перагаворы аб

прадажы Камчаткі.

МАСКВА. (П. Т. А.) Пачы-верджаюцца весткі аб назначэнні Іоффа за пасла ў Бэрлін і Каманева ў Вену.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Акцызнаму ўпраўленню Менскай губерні няме кае начальство заявіла, што яны нічога німаюць проці істнування яго, але расходы свае павінны пакрываць толькі з акцызнага даходу.

Варшаўскае эканамічнае таварыства (Петрапаўлаўская, 8), якое мела ўжо ліквідаваць сваю працу, застаецца на далей і будзе абслужываць патрэбы афіцэраў і іх сямействы.

Пры афіцэрскай бюро аткры-ваецца аддзел тэхнічны, каторы мае выкарыстаць тэхнічныя здольнасці афіцэраў, бяручы на сябе розныя спецыяльныя работы.

Кансультацыя прысяжных ад-ванатаў пры акружным судзе на будучым тыдні пачынае сваю працу. Падгатоўкай для гэтага заняліся тры адвакаты з прысяжным Брадоўскім на чале. Цяпер ідзе чыстка памешкання пасля большэвіцкіх гасцей.

Жалезнадарожныя весткі. З Украіны вярнуўся інжынер Крыжановскі — начальнік руху Л. Р. ж. д., каторы ездзіў туды бараніць справу участка Гомель-Ромны. Але з гэтага нічога ня вышло. Участак гэты адоўдзе да Палескай дарогі; аб гэтым старалася нат само ўпраўленне Палескіх ж. д.

Гэтакім парадкам ўпраўленне Л. Р. ж. д. можа разваліцца, а ўпраўленцам-служачым прыдзецца шукаць сабе новых месцаў.

Сталыя цэны, якія наменціла Гарацкая Дума 8-го красавіка:
1 п. ауса . . . 13 р.
1 п. жыта . . . 28 р.
1 ф. свечак . . . 4 р. 50 к.
„ мыла . . . 1 р. 60 к.
1 п. картоплі . . . 4 р. 50 к.
1 ф. грычаных круп . . . 60 к.
Гарбаты за фунт — до 10 р.
прыбаўка 20%, даражэйшую — прадаваць па цане на рынку.

Прысяжны адвакат Чаусаў па выбару гарадской Думы гэтымі днямі выежджае ў Несвіж разгледзіць на мейсцы справу гласнага Несвіжскай думы Глаубэрзона, каторага адв. Чаусаў прыдзецца бараніць.

Ліквідацыйнае ўпраўленне У. З. С., якое перайшло пад за-гад Менскага Губ. Камітэту, мае трымацца да таго часу, пакуль ні выплаце аб'ячаных ішчэ да акупцыі пэнсій усім сваім служачым.

Расплата з служачымі пачнецца гэтымі днямі, бо немцы, вырнуўшы да 3,000 000

Афіцыйнае паведамленне нямецкага вярхоўнага камандавання за 10 красавіка 1918 року.

ЗАХАД:

Намідж Армантэрам і каналам Ды-Басэ пасля моцнай артылерыйскай і мінамётнай падгатоўкі перарвалі мы ангельскія і португальскія пазыцыі і забралі першую лінію. 6000 палонных і каля 100 гарматаў. На абодвух баках Соммы разьвіваецца мацнейшы артылерыйскі бой і пяхотныя атакі. На паўднёвым беразе Уазы мы адкінулі непрыяцеля назад за канал Уазу-Эн, намідж Фоленбры і Блянкур.

У С Х О Д:

Нашае войска, што высадзілася каля рэкі Ганга, пасля кароткай бітвы з бандамі, заняло вакзал у Карыс.

У К Р А І Н А:

Харкоў, пасля кароткага бою, 8/IV забраны.

Першы Генерал-кватэрмайстар

фон-Людэндорф.

губл. са складаў у Кашарах У. З. С., мянцца перадаць гэтыя грошы ліквідацыйнаму ўпраўленню.

Гарацкая Управа атрымала ўрашч на свае канешныя выдаткі ад гарацкага харчовага камітэту 200,000 рублеў.

З гэтых грошэй даплачаны пэнсіі служачым за сакавік, а так сама будзе выдана 7000 р. Беларускай Радзе.

Дзеля эканоміі харчоу нямецкая камэндатура раіць усім безработным выежджаць на вясковыя заработкі. У гэтай справе ідуць перагаворы паміж нямецкім начальствам і гарацкім самаўпраўленнем.

Намітэт грамадскай абязпеч-ні узяўся ўжо за ліквідацыю сваіх прац. А справу гэтых німало: камісія аб безработных, камісія барацьбы з даражынёй, са спекуляцыяй, камісія санітарная, гігіенічная і т. д., і разумеецца, усе гэтыя камісіі нічога добрага і сталага нізработлі.

Гарацкая Управа мае звольніць ад службы да 40 душ, найменш, разумеецца, здатных да працы. А такіх там, хапае, і тым больш непатрэбныя яны, што павялічэнне штату служачых было зроблена ішчэ ў часе вайны, калі праца у думе, само сабой, была іншая.

Нехват грошэй у акружным судзе спыняе нармальную яго працу. Судзёбныя следавацелі, прымерам, якія назначаюцца у паветы — не атрымываюць належнай на дарогу падмогі і гэта ставіць іх у цяжкае палажэнне, што дрэнна адбіваецца на даныя ім пару-чэння.

Рэдактар А. Прушынскі.

Выдавецтва Т-во «Заранка».

А Б В Е С Т К І

БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ ПРЭДСТАЎНІЦТВО

МЕНСК, Серпухоўская № 12.

ПРЭЗЫДІУМ КАМІТЭТУ

прымае што дня ад 12 да 2 гадзіны апырч сывят.

Беларускае выдавецкае таварыства ў Менску „ЗАРАНКА“.

Цякучы рахунак у Менскім Т-ве Уза-емнага Крэдыту № 1798. Праўдненне: Менск, Серпухоўская вул. 12.

Т-во маець за мэта выдаўніцтва кніг для пачатковай школы, для студэнтаў і вучняў выжшых класаў сярэдніх школаў, а так сама для шырокае публікі. Спагадзючых гэтаму просяць запісывацца у сябры Т-ва. Поўнапраўнымі сябрамі лічуцца асобы унесшыя 100 рубл. Яны маюць права пастанаўляючага голасу, і атказваюць за справы Т-ва. Ніпоўнапраўныя сябры уносяць ні меней 15 рубл. карыстаюць правам дарадчага голасу і атказваюць за справы т-ва «ЗАРАНКА» толькі сваім паем.

Старшыня П. Аексюк (юрыста).

Скарбнік К. Цвірка-Гадзіцкі. (інжынер).

Пісар А. Уласов. (публіцыста).

Друкарыя Л. А. Грыбінская.